

Skaidrojums valsts budžeta finanšu bilancei

Valsts budžeta finanšu bilance ir pārskats par valsts finansiālo darbību, kas parāda valsts finanšu aktīvus un saistības, to pārmaiņas pārskata periodā, kā arī valsts finanšu darbības rezultātu.

Uzskaites pamatprincipi

Valsts budžeta finanšu bilancē par vērtības mēru lietota Latvijas Republikas naudas vienība lats (Ls). Valsts budžeta finanšu bilance ietver finanšu aktīvus un saistības uz 2003.gada 31.decembri, kā arī sniedz salīdzinošos datus uz 2002.gada 31.decembri.

2003.gadā grāmatvedības uzskaitē un valsts budžeta finanšu bilances sagatavošanā pielietots uzkrāšanas princips. Uzkrāšanas principa pielietošana nosaka ieņēmumu un izdevumu atzīšanu dienā, kad tie radušies neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas.

Izmaiņas uzskaites principos

Šajā sadaļā apkopotas uzskaites jomas, kuras papildinātas, īstenojot pāreju no naudas plūsmas uz uzkrāšanas principu. Šajā sadaļā ir iekļauta papildus informācija 2003.gada un 2002.gada bilancēs ietverto datu salīdzināšanai.

Uzkrātie ieņēmumi

Aprēķinātie uzkrātie valsts budžeta aizdevumu procenti, saistību un komisijas maksas, kā arī uzkrātās apkalpošanas un saistību maksas par valsts galvojumiem 2003.gada 31.decembrī budžeta finanšu bilancē atzītas uzkrāto ieņēmumu sastāvā. Uzkrātie procenti, saistību un apkalpošanas maksas ir iekļautas bilances postenī "Uzkrātie ieņēmumi" (bilances aktīvā).

Uzkrātie izdevumi

Aprēķināti uzkrātie valsts aizņēmumu procenti un saistību maksas 2003.gada 31.decembrī budžeta finanšu bilancē atzītas uzkrāto izdevumu sastāvā. Uzkrātie procenti un saistību maksas ir iekļautas bilances postenī "Uzkrātie izdevumi" (bilances pasīvā).

Saistību uzskaitē

Saņemtie Eiropas Komisijas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi un saņemtie ārvalstu ziedojumi un dāvinājumi iepriekšējos pārskata gados uzskaitīti pēc naudas plūsmas principa, saņemtos naudas līdzekļus, kas izmaksājami nākamajā periodā, atzīstot kā ieņēmumus. Saskaņā ar uzkrāšanas principu šādi maksājumi atzīstami kā saistības, tādēļ lai uzskaitītu iepriekšminētos darījumus pilnībā pēc uzkrāšanas principa, 2002.gada 31.decembrī bilancē uzrādītās saistības būtu jāpalielina Ls 25 050 205 vērtībā, t.sk. par ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem Ls 24 970 861 vērtībā un ārvalstu ziedojumiem un dāvinājumiem Ls 79 344 vērtībā.

Valsts budžeta finanšu bilances kvalitātes nodrošināšanai un 2002.gada bilancē ietverto datu salīdzināšanai 2003.gada bilancē korigēts bilances postenis "Iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultāts" par iepriekš norādīto vērtību (Ls 25 050 205).

2003.gadā un iepriekšējos pārskata gados saņemtie, bet vēl neizmantotie ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi Ls 29 324 171 vērtībā uzrādīti bilances postenī "Saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību", ārvalstu ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi Ls 103 358 vērtībā uzrādīti bilances posteņa "Citas saistības" sastāvā.

Nozīmīgākās uzskaites politikas

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

2003.gada bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Par ilgtermiņa aktīviem atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk kā vienu gadu vai apmaksā paredzēta vēlāk kā pēc viena gada no bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru pielietošana vai apmaksā paredzēta gada laikā no bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām atzītas saistības, kuru atmaksā paredzēta vēlāk kā pēc viena gada no bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksā paredzēta viena gada laikā no bilances datuma.

2002.gada bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas pēc aizņēmuma līguma atmaksas termiņiem.

Aizdevumu uzskaitē

Valsts budžeta finanšu bilancē iekļauti izsniegtie valsts budžeta aizdevumi citu līmeņu budžetiem, uzņēmēj sabiedrībām (kapitālsabiedrībām), kā arī valsts budžeta pārņemtie parādi (A/s "Latvijas Gāze").

Izsniegto aizdevumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi. Aizdevumi, kas izsniegti ārvalstu valūtās, pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas oficiāli noteiktā valūtas maiņas kursa pārskata gada pēdējā dienā. Ārvalstu valūtas kursu svārstību rezultātā gūtie ieņēmumi vai zaudējumi ietverti pārskata gada rezultātā.

Procentu ieņēmumi par izsniegtajiem aizdevumiem atzīti saskaņā ar uzkrāšanas principu. Valsts budžeta finanšu bilancē aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamiem parādu zaudējumiem.

2003.gadā pirms termiņa atmaksāti Pasaules Bankas, Starptautiskās Rekonstrukcijas un attīstības bankas (turpmāk – Pasaules bankas) aizdevumi Komunālajam projektam, Liepājas vides projektam, Rehabilitācijas projektam un Lauksaimniecības attīstības projektam. Noslēgti 40 pārjaunojuma līgumi ar pašvaldībām un pašvaldību uzņēmumiem (kapitālsabiedrībām), pārkreditējot Pasaules Bankas aizdevumus no SRAB groza vienībām latos. Gada laikā pārkreditētie Pasaules Bankas aizdevumi SRAB groza kopējā vērtībā Ls 23 458 767 pārskata 14.pielikumā uzrādīti kā citas plūsmas.

Finanšu bilances 14.pielikumā "Pārskats par valsts aizdevumiem 2003.gadā" apkopoti visi valsts budžeta izsniegtie aizdevumi. Pielikumos 14.1.-14.12. uzrādīti izsniegtie aizdevumi šādā sadalījumā:

14.1. "Pārskats par aizdevumiem pašvaldībām, kas ir izsniegti no valsts budžeta latu resursiem 2003.gadā";

14.2. "Pārskats par aizdevumiem valsts speciālajam budžetam, kas izsniegti no valsts budžeta latu resursiem 2003.gadā";

14.3. "Pārskats par valsts ārējam parādam piesaistītiem aizdevumiem uzņēmēj sabiedrībām 2003.gadā";

14.4. "Pārskats par sliktajiem kredītiem, kurus administrē a/s Latvijas Unibanka";

14.5. "Pārskats par sliktajiem kredītiem, kurus administrē a/s "Latvijas Krājbanka" 2003.gadā";

14.6. "Pārskats aizdevumiem uzņēmēj sabiedrībām, kas ir izsniegti no valsts budžeta latu resursiem 2003.gadā";

- 14.7. "Pārskats par Valsts kases pārņemtajām prasībām 2003.gadā (VAS "Latvijas Gāze");
- 14.8. "Pārskats par valsts ārējam parādam piesaistītajiem aizdevumiem pašvaldībām 2003.gadā";
- 14.9. "Pārskats par valsts ārējam parādam piesaistītajiem aizdevumiem valsts speciālajam budžetam 2003.gadā";
- 14.10. "Pārskats par valstij piešķirtajiem dāvinājumiem piesaistītajiem aizdevumiem pašvaldībām 2003.gadā";
- 14.11. "Pārskats par valsts ārējam parādam piesaistītajiem aizdevumiem valsts pamatbudžetam 2003.gadā";
- 14.12. "Pārskats par aizdevumiem valsts pamatbudžetam, kas izsniegti no valsts budžeta latu resursiem 2003.gadā".

Noguldījumu uzskaitē

Noguldījumu sastāvā ietverti uz laiku brīvo līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un citās kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus. Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti pēc uzkrāšanas principa.

Finanšu bilances 15.pielikumā uzrādītas īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumu izmaiņas 2003.gadā. Depozītu izvietojums kredītiestādēs 2003.gada 31.decembrī parādīts finanšu bilances 16.pielikumā.

Uzkrātie ieņēmumi

2003.gada 31.decembrī uzkrāto ieņēmumu vērtībā ietverti uzkrātie procenti depozītu noguldījumiem Ls 381 391 vērtībā; aizdevumu uzkrātie procentu ieņēmumi Ls 3 371 122 vērtībā; aizdevumu un galvojumu uzkrātie saistību maksājumi Ls 3 886 vērtībā un uzkrātie apkalpošanas maksājumi Ls 109 946 vērtībā.

Naudas līdzekļi

Naudas līdzekļu sastāvā ietverti Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un citās kredītiestādēs. Naudas līdzekļu izvietojums kredītiestādēs 2003.gada 31.decembrī parādīts finanšu bilances 16.pielikumā.

Valsts iekšējais parāds

2003.gada 12.februārī pirmo reizi investoriem piedāvāts jauns finanšu instruments – valsts iekšējā aizņēmuma ilgtermiņa obligācijas ar atmaksas termiņu 10 gadi. Realizējot obligāciju emisijas programmu, 10 gadu iekšējā aizņēmuma obligācijas 2003.gadā pārdotas vairāk nekā 97 milj. latu vērtībā (pēc nomināla), tādējādi apliecinot investoru interesi par Latvijas vērtspapīru tirgu. Minēto obligāciju izsoļu vidējā ienesīguma likme 2003.gadā svārstījās robežās no 4,89 % līdz 5,19 % gadā.

2003. gada 31.decembrī valsts iekšējā parāda sastāvā ietvertas īstermiņa, vidēja termiņa valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmes un ilgtermiņa obligācijas. Īstermiņa parādzīmes ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Vidēja termiņa parādzīmes ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu no viena gada (neieskaitot) līdz pieciem gadiem (ieskaitot). Ilgtermiņa obligācijas ir valsts parādzīmes ar dzēšanas termiņu virs pieciem gadiem.

Valsts emitētie vērtspapīri finanšu bilancē uzrādīti to emisijas cenā. Procentu izdevumi par valsts parādzīmēm uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrātie procenti ir iekļauti bilances postenī "Uzkrātie izdevumi".

Detalizēts sadalījums valsts ārējam parādam uzrādīts finanšu bilances 12.pielikumā.

Valsts ārējais parāds

Valsts parāda vadības efektivitātes paaugstināšanai un valsts parāda apkalpošanas izmaksu samazināšanai, 2003.gada decembrī veikta SRAB valūtas groza vienību kredītu pirmstermiņa atmaksa USD 93 063 253 vērtībā, t.sk. pamatsumma USD 88 862 014, pārfinansējot šos kredītus ar ievērojami lētākiem resursiem no īstermiņa kredītlīnijām un overdraftiem atbilstoši SDR groza valūtām (izņemot eiro).

2003. gada 31.decembrī valsts ārējā parāda sastāvā ietvertas vidēja termiņa un ilgtermiņa eiroobligācijas un valsts ilgtermiņa aizņēmumi.

Valsts emitētās eiroobligācijas finanšu bilancē sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā. Procentu izdevumi par valsts parādzīmēm uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrātie procenti ir iekļauti bilances postenī "Uzkrātie izdevumi". Emitēto vērtspapīru nominālvērtība uzrādīta finanšu bilances 12.pielikumā.

Detalizēts sadalījums valsts ārējam parādam uzrādīts finanšu bilances 12. un 13.pielikumā.

Saņemtie īstermiņa noguldījumi

2003.gada 31.decembrī saņemto īstermiņa noguldījumu sastāvā uzrādītas saistības Veselības obligātās apdrošināšanas aģentūras rēķina apmaksai no speciālajam budžetam plānotās kredīta izmaksas, kuras Pasaules banka veikusi 2004.gadā, kā arī iemaksas Tehniskajai vienībai, kuras pēc tās pieprasījuma pārskaitītas Tehniskās vienības kontā 2004.gadā.

Uzkrātie izdevumi

2003.gada bilancē uzkrāto izdevumu sastāvā iekļautas saistības uzkrātiem procentu un saistību izdevumiem emitētajiem vērtspapīriem, overdraftiem un ārvalstu aizņēmumiem.

2003.gada 31.decembrī uzkrāto izdevumu kopējā vērtība ir Ls 17 351 404 un tajā ietverti *uzkrājumi procentu izdevumiem*: vērtībā Ls 6 660 782 emitētajām eiroobligācijām; vērtībā Ls 9 476 710 valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmēm; vērtībā Ls 1 167 271 ārvalstu aizņēmumiem; vērtībā Ls 15 462 overdraftiem un *uzkrājumi saistību izdevumiem* vērtībā Ls 31 179 ārvalstu aizņēmumiem.

Nākamo periodu ieņēmumi

Nākamo periodu ieņēmumu sastāvā uzrādīti kredītu ņēmēju pirms maksājumu termiņa samaksātie procentu maksājumi par valsts budžeta aizdevumiem.

Pārējās īstermiņa saistības

Pārējo īstermiņa saistību sastāvā uzrādītas Valsts kases saistības pret Valsts kases klientiem par 2003.gadā Valsts kasē iesniegtajiem klientu maksājumiem, par kuriem norēķini ar saņēmējiem veikti 2004.gadā.

Citi notikumi

Aizdevumu norakstīšana

Valsts budžeta prasībās iekļautas arī prasības par līdzekļiem, kas aizdoti Pasaules Bankas "Izglītības kvalitātes reformas un izmaksu efektivitātes palielināšanas skolai" sistēmas attīstības projekta ietvaros. Līguma nosacījumi paredz, ka aizdevuma saņēmējam nebūs jāatmaksā tā daļa no aizdevuma summas, kas izlietota atbilstoši noteiktajam mērķim. Neatkarīgi no atmaksu saņemšanas vai aizdevuma prasību norakstīšanas, Valsts parāds Pasaules Bankai jāatmaksā līgumā paredzētajos termiņos un vērtībā. Summas, kuras gada laikā norakstītas no aizdevuma kopējās vērtības, pārskata 14.pielikumā uzrādītas kā citas plūsmas. 2003.gada laikā norakstīti aizdevumi Pasaules Bankas "Izglītības kvalitātes reformas un izmaksu efektivitātes palielināšanai skolai" ietvaros

Ls 12 811 516 vērtībā.

Zebilances prasības

Zebilancē uzrādītas prasības pret valsts pamatbudžeta iestādēm par aizdevuma pamatsummu Ls 17 126 424 vērtībā un prasības pret a/s Parekss banku par ieguldījumu akcijās Ls 645 vērtībā.

Zebilances saistības

Zebilancē uzrādīti uzkrājumi iespējamām saistībām, izvērtējot riska faktoru par iespējamām no līgumiem izrietošām saistībām galvojumu Ls 11 672 822 vērtībā un saistības pret Ekonomikas ministriju par vērtspapīru kontā ieguldītajām akcijām Ls 645 vērtībā.

Finanšu bilances pielikumi

Paskaidrojumi valsts finanšu bilancei uzrādīti 12. līdz 16.pielikumos. Papildus informācija, kura tieši neattiecas uz 2003.gada finanšu bilances atlikumiem, ietverta arī 17. līdz 20.pielikumos.

30.06.2004.

1534

Irēna Šuksta

7094210, irena.suksta@kase.gov.lv